

bd. Ștefan cel mare și Sfânt 180, of.404,
MD-2004, mun. Chișinău,
Republica Moldova

Ediția precedentă
a Buletinului informativ

EGALITATEA ÎN REPUBLICA MOLDOVA de la constatări spre schimbare

La 26 iunie 2024, în cadrul evenimentului „Egalitatea în Republica Moldova de la constatări spre schimbare”, Consiliul pentru egalitate a prezentat rezultatele „Studiului privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în anul 2024”, ajuns la cea de-a patra ediție. Scopul studiului a fost de a evalua atitudinile și percepțiile populației față de persoanele din diferite grupuri vulnerabile și marginalizate din Republica Moldova: persoane cu dizabilități, persoane LGBT+, persoane care trăiesc cu HIV, persoane de etnie romă, persoanele care nu vorbesc limba de stat și refugiați ș.a. Cercetarea fost realizată de către compania IMAS și s-a desfășurat în baza unui sondaj național cu populație generală, pe un eșantion reprezentativ de 1100 de respondenți, precum și a unui sondaj la care au participat reprezentanți ai diferitelor grupuri vulnerabile.

În cadrul evenimentului membrii consiliului au prezentat și prioritățile strategice ale instituției pentru perioada 2025-2029.

Vezi mai mult

„Studiul este, de fapt, asemeni unei oglinzi în care nu vedem altceva decât realitățile în care trăim. Datele statistice cantitative și calitative ale acestuia va ajuta atât Consiliul pentru egalitate cât și alte instituții să elaboreze politici publice necesare în sprijinul grupurilor vulnerabile, să promoveze dialogul intercultural și intracomunitar, precum și să promoveze diversitatea și incluziunea”.

Ian Feldman, Președintele
Consiliului pentru egalitate

CELE MAI IMPORTANTE CONSTATĂRI ALE STUDIULUI

Scala distanței sociale

(un răspuns pentru fiecare grup)	Îi doresc ca vecini	Nu îi doresc ca vecini	NȘ/NR	IOPD (Indicele Opiniei Publice Dominante)
Persoane care utilizează droguri	7%	91%	2%	-82
Alcoolici	16%	83%	1%	-66
Persoane LGBTQ+ (lesbiene, gay, bi-sexuali, transsexuali)	17%	80%	3%	-61
Persoane care trăiesc cu HIV	26%	69%	5%	-41
Persoane care au fost deținute	31%	64%	5%	-31
Persoane cu dizabilități mintale și intelectuale	33%	63%	4%	-29
Atei/agnostici	44%	51%	5%	-7
Romi	48%	49%	3%	-1
Persoanele din țările africane	47%	48%	5%	-1
Persoane de religie musulmană	48%	48%	4%	0
Persoane străine (fără cetățenie moldovenească)	56%	38%	6%	17
Persoane de rasă diferită de a dvs.	63%	33%	4%	29
Evrei	64%	31%	4%	31
Refugiați din Ucraina	66%	30%	4%	35
Persoane având o religie diferită de a dvs.	69%	26%	5%	41
Găgăuzi	70%	27%	3%	42
Bulgari	74%	23%	3%	49
Persoanele care nu vorbesc limba de stat	74%	23%	3%	49
Români	75%	22%	3%	51
Ucraineni	76%	22%	2%	53
Persoane cu dizabilități fizice	76%	22%	2%	53
Persoane care vorbesc o limbă diferită de a dvs.	79%	18%	3%	59
Cupluri necăsătorite care trăiesc împreună	79%	17%	4%	60
Rusi	81%	17%	2%	63

- Societatea se dovedește a fi una segmentată pe criterii multiple și tinzând să respingă mai mult decât în majoritatea țărilor europene grupuri precum persoanele LGBTQ+, pe cei care trăiesc cu HIV, imigranții, emigranții, refugiații, consumatorii de droguri, alcoolicii etc. Trendurile de lungă durată indică oscilații de-a lungul ultimelor trei decenii, cu o ușoară tendință recentă de a crește toleranța;
- Egalitatea de gen este susținută destul de puternic, mai ales în sfera politică și în accesul la educație, dar piața muncii este în continuare definită ca predominant masculină;
- Comunicarea interetnică este redusă. Cercurile sociale ale respondenților includ mai degrabă rar oameni din altă etnie. Cele mai strânse relații le au rușii cu ucrainenii, în timp ce găgăuzii și bulgarii dezvoltă legături puternice în interiorul grupului etnic de apartenență;
- Reprezentările despre calitatea societății sunt mai degrabă negative: majoritatea crede că Moldova este coruptă, că oamenii le pasă puțin de semeni și că au un optimism cel mult moderat, că drepturile și libertățile nu sunt respectate, că legile se respectă în mică măsură, că guvernanții spun rar adevărul.

ACTIVITATEA CONSILIULUI REDATĂ ÎN CIFRE

aprilie - iunie 2024

61 plângeri parvenite

11 avize emise

17 recomandări formulate

396 persoane instruite

75 decizii emise

6 decizii de constatare

7 decizii de neconstatare

57 decizii de inadmisibilitate

5 decizii de restituire

ÎN ATENȚIA CONSILIULUI

probleme sistemice

Dezavantajarea persoanelor care aparțin minorităților lingvistice în accesibilitatea informațiilor privind denumirea medicamentelor și modalitatea de utilizare a acestora.

Tratament discriminatoriu privind costul biletului de reabilitare/recuperare aplicat persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, persoanelor în etate și celor cu dizabilități medii angajate în câmpul muncii comparativ cu persoanele angajate în câmpul muncii care nu au grad de dizabilitate.

Tratament diferențiat aplicat față de veteranii de război care au în proprietate terenuri agricole în acces la servicii de asistență medicală.

Examinând proiectul hotărârii pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la medicamente (**număr unic 414/MS/2024**) Consiliul a recomandat expunerea art. 96 alin. (1) și a art. 98 alin. (7) din proiectul de lege menționat într-o altă redacție, astfel încât ca instrucțiunile de folosire a medicamentelor, în redacția proiectului-prospectul, cât și informația de pe ambalajele medicamentelor autorizate pentru uz în Republica Moldova să fie disponibile pe lângă alte limbi ale statelor membre ale Uniunii Europene și în limbile română și rusă.

[VEZI DETALII](#)

Consiliul a examinat proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (asigurarea cu bilete de tratament sanatorial a unor categorii de populație) (**nr. Cancelaria de Stat: 367/CS/2024**) și a reiterat propunerea din 2019 privind modificarea pct. 31 și 32 din Regulamentul cu privire la modul de evidență și distribuire a biletelor de reabilitare/recuperare acordate pensionarilor și beneficiarilor de alocații sociale de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 372/2010, în vederea asigurării ca persoanele cu dizabilități severe, accentuate sau medii și persoanele în etate angajate în câmpul muncii să achite același procent din costul biletelor de tratament balneosanatorial precum achită persoanele angajate în câmpul muncii care nu au grad de dizabilitate, sau nu au statut de pensionar.

[VEZI DETALII](#)

Consiliul a examinat sesizarea AO „Forța Veteranilor” prin care se contestă caracterul discriminator al prevederilor art. 23 alin. (4) al Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. În asigurarea dreptului veteranilor de război la asistență medicală în conformitate cu Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, prevăzut expres la art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 190/2003 cu privire la veterani, Consiliul a recomandat Parlamentului să adopte în termeni proximi proiectul de lege nr. 85/2024 pentru modificarea Anexei nr. 2 din Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Menționăm, legislativul a aprobat modificările recomandate.

[VEZI DETALII](#)

DIN JURISPRUDENȚA CONSILIULUI

Cauza nr. 178/23

Atribuirea formatului de culoare roșie plăcuțelor de înmatriculare pentru autovehiculele cetățenilor străini cu dreptul de ședere permanentă în Republica Moldova este o situație discriminatorie pe criteriul de cetățenie. Este concluzia Consiliului, în urma examinării plângerii unui cetățean străin cu dreptul de ședere permanentă în țara noastră. Petiționarul a invocat un tratament diferențiat aplicat la înmatricularea automobilelor persoanelor străine cu ședere permanentă în țara noastră prin emiterea plăcuțelor de înmatriculare de culoare și indicative diferite. Examinând alegațiile părților, Consiliul a observat că formatul și culoarea plăcuțelor de înmatriculare pentru autovehiculele cetățenilor străini diferă de cel atribuit persoanelor care dețin cetățenia Republicii Moldova. Consiliul a stabilit și că există o diferență de format între plăcile de înmatriculare pentru autovehiculele cetățenilor străini cu dreptul de ședere permanentă pe teritoriul Republicii Moldova și plăcile de înmatriculare pentru autovehiculele cetățenilor străini cu dreptul de ședere temporară, pe ultimele fiind afișată data expirării. Din perspectiva duratei șederii legale în Republica Moldova, situația cetățenilor Republicii Moldova și situația cetățenilor străini cu dreptul de ședere permanentă pe teritoriul țării noastre, în partea ce privește înmatricularea autovehiculele sunt similare, nu există taxe diferite și/sau alte cerințe suplimentare de respectat. Deci, abordarea statului în privința diferențierii formatului și a culorii plăcuțelor de înmatriculare pentru autovehiculele acestor două categorii de cetățeni trebuie să aibă o justificare rezonabilă și obiectivă care nu a fost identificată de către Consiliu. Consiliul a decis că, faptele invocate de petiționar caracterizează cumulativ elementele discriminării directe. În vederea eliminării situației discriminatorii constatate, Consiliul a recomandat ASP și MAI să instituie Comitetul tehnic pentru revizuirea standardului SM 122:2014 „Vehicule rutiere. Plăci de înmatriculare pentru autovehicule și remorci”.

Cauza nr. 195/23

Consiliul a examinat plângerea unor petiționari care denunță încălcarea drepturilor persoanelor afectate de TBC din mun. Bălți, ei privați de dreptul de a primi tichete de alimentație din 01.12.2022 până în prezent. Petiționarii menționează că, în conformitate cu Regulamentul cu privire la unele intervenții de creștere a aderenței la tratamentul antituberculos în condiții de ambulatoriu, aprobat prin Ordinul nr. 99/52-A din 15.02.2017 al MS și CNAM, persoanele afectate de TBC beneficiază de tichete de alimentație lunar. Consiliul a reținut că, din 01.12.2022 până în 01.12.2023, pacienții cu tratament antituberculos în condiții de ambulator la IMSP „Spitalul Clinic Municipal Bălți” nu au beneficiat de tichete alimentare garantate de stat., aceștia au fost defavorizați comparativ cu pacienții aflați la evidența altor instituții medico-sanitare publice din alte localități în accesarea acestui beneficiu. Consiliul a concluzionat că, problema rezidă în mecanismul de asigurare cu tichete alimentare. Deși acesta a fost reconceptualizat (adoptarea Regulamentului cu privire la unele intervenții de creștere a aderenței la tratamentul tuberculozei în condiții de ambulator, aprobat prin Ordinul MS/CNAM nr. 1189/324-A din 22.12.2023) și pare să răspundă criteriului uniformizării și, aparent, vine să aplaneze problema sesizată, Consiliul a decis că, în perioada 01.12.2022 - 01.12.2023, pacienții aflați în tratamentul antituberculos în condiții de ambulator la IMSP SCM Bălți au fost discriminați în acces la tichete alimentare pe criteriul de domiciliu. Circumstanțele discriminatorii constatate au fost remediate prin adoptarea Regulamentului menționat supra. În vederea monitorizării modului de implementare a actului normativ din perspectiva nediscriminării, Consiliul a recomandat MS și CNAM să solicite datele relevante de la instituțiile medico-sanitare publice și să analizeze gradul de oferire a produselor alimentare pacienților TBC prin raportare la numărul pacienților aflați la evidență și să cerceteze sistematic toate devierile și/sau impedimentele sesizate în legătură cu aplicarea acestor prevederi.

COLABORARE CU PARTENERII NAȚIONALI

Consolidarea parteneriatelor cu societate civilă prin activitățile de asigurare a egalității

La 23 mai 2024, Consiliul pentru egalitate a semnat un Acordul de colaborare cu Asociația Obștească „Clinica Juridică” din municipiul Bălți.

Obiectivul general al Acordului este de a facilita o interacțiune eficientă între sistemul de asistență și educație juridică și cel de exercitare a atribuțiilor pentru apărarea drepturilor și libertăților omului.

Colaborarea părților Acordului se va axa pe organizarea diverselor activități comune pe subiecte ce vizează prevenirea și protecția împotriva discriminării, inclusiv accesul la justiție pentru toate persoanele aflate pe teritoriul țării, cu accent sporit pe grupurile vulnerabile și marginalizate.

Inițiativele de acest gen sunt importante, iar colaborarea dintre autoritățile publice și societatea civilă este esențială pentru dezvoltarea de politici sociale cu impact pentru întreaga populație.

Dialog inter-instituțional la nivel regional privind infracțiunile și contravențiile motivate de prejudecată

Olga Bulmaga, Secretara generală a Consiliului pentru egalitate, a participat la 19 aprilie 2024, în calitate de expertă la Platforma regională de dialog pe tema infracțiunilor și contravențiilor motivate de prejudecată, eveniment desfășurat în orașul Bălți de către Asociația Obștească „Clinica Juridică din Bălți”. Platforma de dialog a abordat două subiecte principale: actualități legislative și jurisprudențiale în domeniul infracțiunilor și contravențiilor comise din motive de prejudecată; bariere în acordarea asistenței victimelor infracțiunilor și contravențiilor comise din motive de prejudecată.

În comunicarea sa, dna Olga Bulmaga s-a referit la practica Consiliului privind constatarea faptelor de instigare la discriminare, punând accentul pe elementele discursului instigator la ură și discriminare, impactul acestuia asupra societății și instrumentele de prevenire și combatere a acestuia.

PROMOVAREA EGALITĂȚII

Instruiri în domeniul nediscriminării pentru militarii Armatei Naționale

La 04 iunie 2024, Consiliul pentru egalitate a dat startul unei serii de sesiuni de instruire în domeniul nediscriminării pentru militarii în termen și prin contract din cadrul Armatei Naționale.

La prima sesiune au fost instruiți 40 de militari care își desfășoară serviciul militar la unitatea din orașul Căușeni.

Militarii au fost familiarizați cu noțiunea de discriminare, formele de discriminare și criteriile în baza cărora au loc cele mai dese fapte de discriminare. Formatorul le-a vorbit și despre mecanismul de revendicare a dreptului la egalitate, inclusiv în timp ce își desfășoară serviciul militar în termen sau prin contract.

În perioada iunie-septembrie 2024, Consiliul a preconizat desfășurarea a 10 sesiuni de instruire în unitățile militare ale Armatei Naționale din municipiile Bălți, Cahul și satul Bulboaca.

Aceste acțiuni sunt realizate de Consiliu în conformitate cu Planul activităților de instruire și informare în domeniul prevenirii și combaterii discriminării pentru anul 2024.

Lecție informativă: „Stereotipuri față de romi”

Campania de sensibilizare și informare „Zero discriminare” demarată la 01 martie 2024 de către Consiliul pentru egalitate, a ajuns la 04 aprilie 2024 la Liceul Teoretic „Orizont”, filiala din orașul Bălți cu o sesiune de informare pentru elevi – „Stereotipurile față de romi”.

Secretarul general, Olga Bulmaga și șefa Direcției comunicare din cadrul Consiliului, Silvia Plamadeala le-au vorbit celor 57 de liceeni din clasele a V-IX despre drepturi, discriminarea bazată pe stereotipuri și modalitățile de revendicare a dreptului la egalitate. Formatorii Consiliului au venit în fața elevilor cu un suport teoretic și practic, formulând și recomandări de comportament pentru aceștia, astfel încât să fie evitate stereotipurile și instigarea la discriminare față de etnia romă.

ZILE INTERNAȚIONALE CARE PROMOVEAZĂ PRINCIPIILE NEDISCRIMINĂRII ȘI ALE EGALITĂȚII

8 aprilie - Ziua mondială a romilor

Ian Feldman, Președintele Consiliului pentru egalitate, a participat la în calitate de vorbitor la masa rotundă cu genericul: „Discriminarea romilor: cu ce se confruntă aceștia și cum răspund autoritățile publice?”.

Evenimentul s-a desfășurat în contextul Zilei Internaționale a Romilor și a fost organizat de către Asociația Europeană a Studenților în drept din Republica Moldova și Asociația Studenților în Drept a Universității de Stat.

29 aprilie - Ziua Europeană a solidarității între generații

Consiliul pentru egalitate, la inițiativa Help Age International Moldova, a dat startul unor activități în cadrul Școlii de Vară Intergenerațională, în cadrul căreia vor fi instruite femeile și fetele privind formele de discriminare, manifestarea discriminării în bază de vârstă și gen, precum și combaterea stereotipurilor și prejudecăților legate de rolul femeilor în familie și societate. Participanții au fost familiarizați cu noțiunea de discriminare, formele de discriminare și criteriile în baza cărora au loc cele mai dese fapte de discriminare, etc.

18 iunie - Ziua Internațională pentru combaterea
discursului instigator la ură

Pentru a marca această zi, Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Consiliul pentru egalitate, Inspectoratul General al Poliției, Oficiul Avocatului Poporului Moldova și Platforma pentru Egalitate de gen a organizat evenimentul de informare publică „De ce instigarea la ură nu reprezintă libertate de exprimare?”.

Subiectele discutate în cadrul evenimentului au vizat atât discursul instigator la ură cât și mecanismele de prevenire și combatere a acestuia.

